

Казьмірчук Н., Клапій О. Особливості використання орігамі-терапії у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами // Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю / За ред.. О.А.Голюк. Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2018. – Випуск 1. – С. 74-77.

Казьмірчук Н., Клапій О.
Казьмирчук Н., Клапий А.
Kazmirchuk N., Clapy A.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОРІГАМІ-ТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

ОСОБЕНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОРИГАМИ-ТЕРАПИИ В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ

FEATURES OF THE USE OF ORIGAM-THERAPY AT WORK WITH CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Анотація. Стаття присвячена проблемі всебічного розвитку молодших школярів засобами орігамі-терапії. Визначено переваги такого виду арт-терапії, психотерапевтичні властивості та механізм впливу на дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: арт-терапія, орігамітерапія, особистісний розвиток молодших школярів.

Аннотация. Статья посвящена проблеме всестороннего развития младших школьников средствами оригами-терапии. Определены преимущества такого вида арт-терапии, психотерапевтические свойства и механизм воздействия на детей с лица в образовательными потребностями.

Ключевые слова: арт-терапия, оригамитерапия, личностное развитие младших школьников.

Abstract. The article is devoted to the problem of comprehensive development of junior schoolchildren with means of origami therapy. The advantages of such kind of art therapy, psychotherapeutic properties and mechanism of influence on children with special educational needs are determined.

Key words: art therapy, origamiotherapy, personal development of junior schoolchildren.

Серед сучасних засобів і напрямів в арт-терапії все яскравіше заявляє про себе відносно новий перспективний напрям - орігамі. Це традиційне японське мистецтво орігамі все ширше інтегрується у світову культуру і науку, стає предметом досліджень фахівців таких галузей, як конструювання, архітектура, математика, технічний дизайн, педагогіка, практична психологія та арт-терапія.

У нашій країні орігамі в арт-терапії тільки починає свій шлях, а в світовій педагогічній практиці існує вже більше 20 років. І першими вагомий внесок у справу популяризації цього мистецтва в Україні зробили М. Г. Яременко та О.М. Сухаревська [4, с.27].

У наш час орігамі як метод арт-терапії з успіхом використовують в психокорекційній практиці. У матеріалах I Міжнародної конференції «Орігамі в педагогіці та арт-терапії» відзначається позитивний вплив занять з орігамі в роботі з дітьми із вадами слуху, зору, опорно-рухової системи, пацієнтами психоневрологічних диспансерів, психіатричних лікарень, глухонімими, онкологічними хворими.

Займаючись орігамі, дитина стає учасником захоплюючого дійства - перетворення паперового аркуша в оригінальну фігурку - квітку, коробочку, метелика, динозавра. Цей процес нагадує фокус, маленьку виставу, що завжди викликає радісне здивування. Шляхом послідовного нескладного згинання паперу вздовж геометричних ліній отримуємо модель, яка вражає своєю красою і змінює в кращу сторону емоційний стан її автора. Виникає бажання показати комусь це диво, скласти щось ще. Зникає відчуття ізольованості, налагоджується спілкування, в тому числі і вчителя з учнем, що є особливо важливим, якщо пацієнт - дитина. Бувають випадки, коли діти, у стані страху, тривоги відмовляються йти на контакт з дорослими. Тоді на допомогу приходять лялька в руках арт-терапевта і неможливе стає можливим. Такою ж «чарівною паличкою» служить орігамі. Адже далеко не в кожному навчальному закладі знайдеться фахівець з лялькотерапії, в той час як складання в техніці орігамі доступно практично всім, та й папір є завжди під рукою. Відомі приклади успішного застосування орігамі навіть у випадках аутизму.

Ефект посилюється, якщо застосувати рухомі фігури орігамі, такі як жабка, яка стрибає, ворона, що кричить, журавлик, який махає крилами та інші.

Такі паперові іграшки цікаві і дорослим, і дітям, особливо, якщо вони складені власними руками. З ними можна влаштовувати ігри-змагання,

пальчиковий ляльковий театр, демонстрація казок орігамі, різноманітні головоломки з паперу - все це внесе нові яскраві кольори у навчальну діяльність дітей з особливими освітніми потребами.

Психологи, соціальні працівники з різних країн світу, стверджують, що заняття у техніці орігамі значно покращують емоційний стан дітей, знімають депресію, підвищують впевненість у власних силах, сприяють встановленню дружніх контактів з однолітками та дорослими, що поліпшує психологічний стан дітей і робить заняття більш ефективним [4, с.34]. Унікальність арттерапевтичного впливу орігамі полягає також у тому, що людина, навіть в умовах повної ізоляції, має можливість вести діалог з собою, зі своїм інтелектом. Це приносить величезне задоволення.

Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу, можемо виокремити переваги орігамі:

1) папір – це матеріал, який можна легко зім'яти, розірвати, зігнути, скласти в декілька разів, розрізати, наклеїти, малювати по ньому, а в орігамі папір виступає в новій незвичній для себе ролі - з одного аркуша можна скласти безліч цікавих фігур, а це сприяє підвищенню мотивації, бажанні навчитись і виготовити самостійно;

2) оволодіти технікою орігамі не важко, цьому можна навчитись починаючи з 3 років;

3) орігамі забезпечує швидкий результат. Є вироби на виготовлення яких достатньо однієї хвилини;

4) має місце прогнозований позитивний результат - якщо складати фігурку точно відповідно до схеми, вона обов'язково вийде гарною, і запорука цього - сама природа техніки конструювання, де панують вміння читати креслення та схеми;

5) є можливість керувати процесом, тобто вносити зміни до фігурку за своїм бажанням, створювати власні моделі;

6) усувається бар'єр між вчителем та учнем, вихователем та дитиною, створюється атмосфера довіри;

7) на заняттях з орігамі здійснюється невербальний контакт в спілкуванні, що є досить цінним;

8) орігамі поєднує в собі види і форми роботи деяких інших арттерапевтичних напрямків: казкотерапія (казки орігамі), ігротерапії (ігри з рухомими фігурками), терапію засобами драми і лялькотерапії (розігрування сцен з використанням масок та ляльок виготовлених у техніці орігамі), терапію засобами музики, хорового співу та евристичної з притаманними їм гармонією та ритмічністю рухів, терапію кольором (використовується різнобарвний папір).

Орігамі володіє наступними психотерапевтичними властивостями:

- підвищує активність правої півкулі мозку і врівноважує роботу обох півкуль;
- підвищує рівень інтелекту в цілому;
- активізує творче мислення;
- підвищує і стабілізує на високому рівні психоемоційний стан;
- знижують тривожність та допомагають легше адаптуватися у різних ситуаціях;
- покращує та підвищує рухову активність рук, розвиває дрібну моторику;
- покращує пам'ять та окомір.

Як стверджує Є.Л. Карабинська, є значний позитивний результат у роботі з орігамітерапією зі сліпими дітками [3, с.103]. Вона відзначає, що користь орігамі полягає не тільки у розвитку дрібної моторики, концентрації уваги, а й у розвитку тактильної чутливості, мікроорієнтації, можливості одночасного сприйняття цілісності образу предмета, стимулюванні творчих здібностей.

Навчання орігамі дітей не вимагає багато часу та спеціального обладнання. У більшості випадків потрібен лише аркуш папер та елементарні знання роботи у цій техніці. Початковий курс орігамі включає вивчення базових форм, основних прийомів складання, міжнародних умовних знаків для роботи за схемами, знайомить з простими класичними моделями, модульним орігамі та технікою гофрування. В орігамі є величезна кількість моделей, різних за рівнем складності. Їх вибір залежить від віку дитини і стану її здоров'я.

Таким чином, орігамі, як вид арт-терапії має величезний психотерапевтичний вплив на всебічний розвиток дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Кирьянова Ю.С. Большая книга оригами / Ю.С. Кирьянова. - М.: АСТ, Астрель, Харвест, 2010. - 640 с.
2. Казьмірчук Н.С. Трудове навчання у контексті гуманітарно-освітнього процесу / Н.С. Казьмірчук // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. - 2012. - Вип. 33. - С. 102-107.
3. Сержантова Т.Б. 100 праздничных моделей оригами / Т.Б. Сержантова. - М.: Айрис-пресс, 2010. - 208 с.

4. Рудник Т.Ф. Волшебная страна оригами / Т.Ф. Рудник. - М.: Феникс, 2016. - 224 с.

5. Шнуровозова Т. Золотая книга лучших поделок. Бисер, оригами, соленое тесто, поделки из природных материалов / Т. Шнуровозова. - М.: Владис, Рипол Классик, 2011. - 352 с.